

גאלרון
אודנה
פודה
לנצים
ולניצוד

תיבת נח

חוברת הכנה לצפייה

שלום לכם,

תיאטרון אורנה פורת לילדים ולנוער שמח להציג בפניכם את ההצגה על תיבת נח. מיטב היוצרים והעוסקים במלאכה חברו יחד, כדי לתת פרשנות בימתית-תיאטרלית-ויזואלית לאחד מן הסיפורים המקראיים האהובים על ילדים בכל העולם. זוהי הצגה מורכבת מאוד. מורכבותה נובעת מעושר התיאורים הקיימים בסיפור המקראי, שדרשו פתרונות בימתיים בתהליך העבודה על ההצגה: מבנה התיבה, החיות בתיבה, המבול, שליחת היונה ושובה, המעברים מיבשה לים, והקשת שמופיעה בסוף הסיפור. מורכבותה של ההצגה מזמנת שיחה עם הילדים על המעבר שעשה הסיפור המקראי אל במת התיאטרון. בחוברת זו אנו מציעים לכם ראשי פרקים לדו שיח זה. בנוסף על ההתמודדות עם הפתרונות הבימתיים, בחרו יוצרי ההצגה למקד את סיפור המחזה בתא המשפחתי ולבחון כיצד שרדו ופעלו בני משפחת נח את התקופה הקשה בחייהם, החל מהרגע בו החל נח בבניית התיבה ועד הגעתם אל הארץ המובטחת. אנו מקווים שחוברת זו תסייע לכם למקף את הצפייה בהצגה לטובת פעילויות מרתקות לקראת הצפייה ולאחריה. אנו מאחלים לכם עבודה מהנה.

מאת: חמוטל בן-זאב עפרון ויאקי מחרז, בימוי: ישראל גוריון
מוסיקה: טל בלכרוביץ, תפאורה: רוני כרמל, תלבושות: מירב נתנאל דנון, תאורה: מישה צ'רנייבסקי ואינה מלקין,
אפקטים בסאונד: אפי שושני, חיות ואביזרים: עינת שלזינגר, ניר עץ-הדר
משתתפים: גולן אזולאי, אודליה מורה-מטלון, אופיר דואן, ליאור חקון, יובל סטוניס

איכות הסביבה בתיבת נח

ההצגה מהווה מנוף לעיסוק בנושא איכות הסביבה. דמותו של נח מוצגת כאדם אוהב טבע וחיות. הוא בוחר להודיע למשפחתו על המעבר לחיים בתיבת עץ במסגרת המנהג המשפחתי הקבוע של פיקניק בחיק הטבע בכל יום שלישי בשבוע. הוא אפילו כועס על ילדיו כאשר הם רוכבים על החיות ואומר להם "החזירו כל חיה אל משפחתה". נח מציל את החיות - זוגות זוגות הוא מעלה אותן אל התיבה, שלא יכחדו בתקופת המבול. התפאורה של תיבת נח נראית כאילו עשויה מעץ טבעי ומנייר ממוחזר. גם החיות עצמה הן פרי עבודה של פיסול בנייר ממוחזר.

תערוכת "תיבות נח" בסימן איכות הסביבה
ניתן לנצל את הצפייה בהצגה, לטובת תערוכת דגמים של תיבות מחומרים ממוחזרים וליצירת חיות מעיסת נייר, תוך שימוש בנייר ממוחזר, בקבוקי פלסטיק, קופסאות קרטון, אריזות ביצים, שקיות ניילון ועוד.

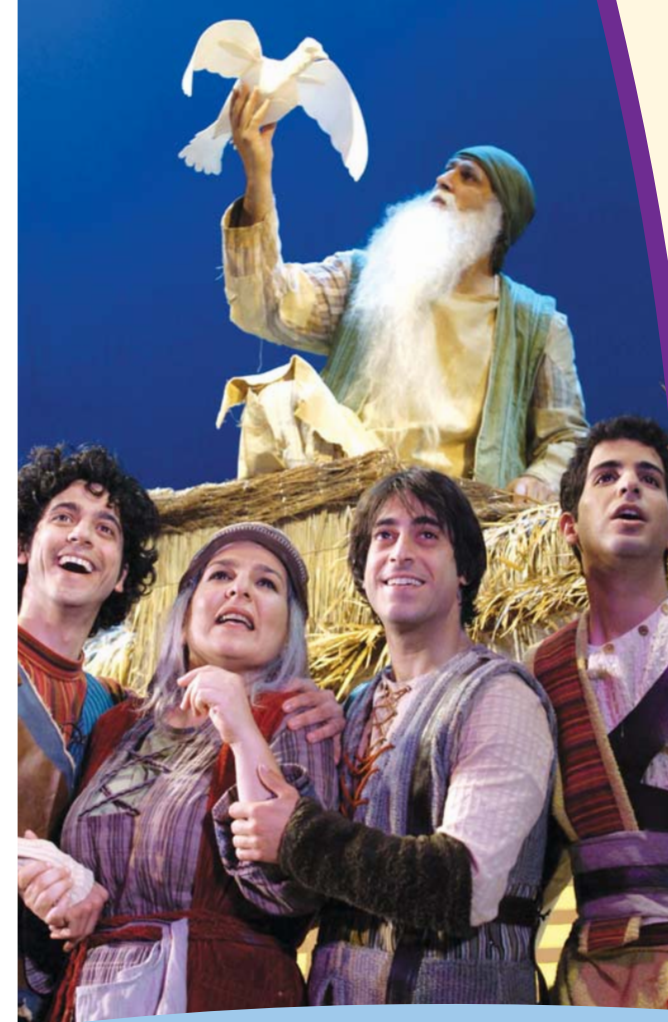
עיצוב גרפי: מירי לטור, צילום: יוסי צבקר

תיבת נח - סיפור על משפחה

המחזה מאפשר התבוננות עמוקה בתא המשפחתי של בני משפחת נח, ומזמן התבוננות של כל אחד מאיתנו בתא המשפחתי שלו. בני משפחת נח צריכים להתמודד עם היותם משפחה שונה ואחרת מהסביבה. הסביבה רואה בהם אנשים מוזרים, שחיים לפי נורמות של צדק ויושר, שאינן מקובלות בכפר שלהם. החלטתו של נח לבנות תיבה נתפסת כהתגרות בעיני סביבתו, וגוררת הצקות למשפחתו. שם הם ויפת, גם הם עומדים במבחן לא פשוט ובאתגרים שנח מציב להם. ההתמודדות לא קלה ולפעמים גם הם משלמים על כך מחיר אישי.

"הלוואי והייתי נולד למשפחה אחרת" מטיח הילד חם בתחילת המחזה. הוא מתבייש במשפחתו, ובכך שהיא פועלת בשונה מן האחרות. חם אינו מקבל את התא המשפחתי שלו. לעומת זאת, נח אומר להם בסוף המחזה: **"תמיד אוהב אותך, חם, כי משפחה לא מחליפים"** שני משפטים אלה יכולים להוות בסיס לדיון בנושא **"המשפחה שלי"**.

במה שונה המשפחה שלך ממשפחות אחרות? האם קרה לך שרצית להיות במשפחה אחרת ולמה? מה מייחד את המשפחה שלך? מה אתם אוהבים לעשות יחד? כיצד לדעתך משפחתך הייתה עוברת את המסע של משפחת נח?

שפה מקראית ושפה עכשווית

המחזה כתוב בחריזה ובשפה עכשווית, אך שזורים בו גם משפטים מתוך הסיפור המקראי. המשפטים מהתנ"ך יוצרים את הזיקה בין הסיפור המקראי לסיפור העכשווי, ומתבלים את החומר בשפה המקראית העשירה ורבת הדימויים. להלן דוגמאות של שילוב שפה מחורזת ועכשווית עם השפה המקראית. אנו מציעים לקרוא אותם לילדים לפני או אחרי הצפייה.

"תיבת עצי גופר עשה אותה שלוש מאות אמה אורכה חמישים אמה רוחבה שלושים אמה קומתה..."

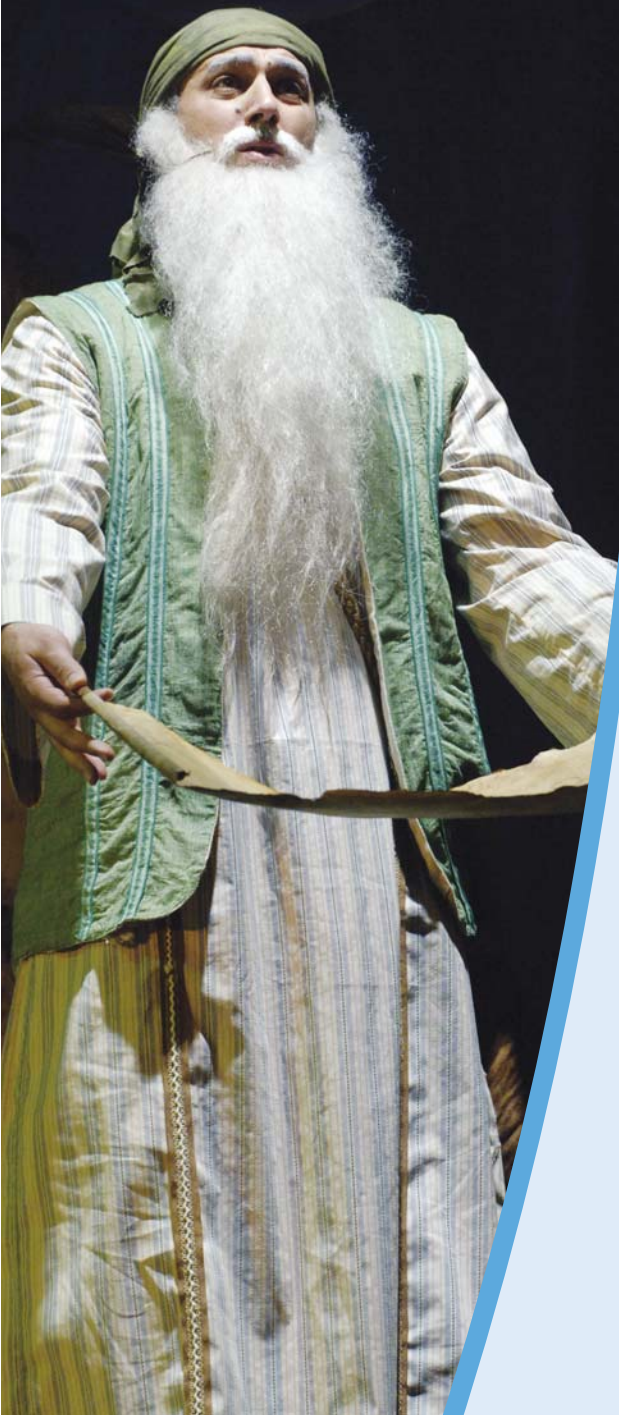
תיבה כמו בית על מים, משפחה יחידה עם שלושה ילדים, ספינה שנגור בה בינתיים, נהיה בעולם נוודים.

"והייתה הקשת בענן ברית עולם בין אלוהים לבני האדם"

אז כשתראו קשת עולה בשמיים, תדעו כולם - זה סימן שלא יהיה עוד מבול לעולם...

כך... **"זוגות זוגות, זכר ונקבה מכל העוף והבהמה..."** יבואו איתנו לתיבה כי אם לא נציל את העופות, הבהמות וחיות היער, הם לא ישארו בעולם למרבה הצער.

"עשה לך תבת עצי גפר; קנים תעשה את התבה; וכפרת אותה מבית ומחוץ בכפר. וזה אשר תעשה אתה: שלש מאות אמה ארך התבה, חמישים אמה רחבה ושלושים אמה קומתה; צהר תעשה לתבה; ואל אמה תכלנה מלמעלה; ופתח התבה בצדה תשים; תחתים, שנים ושלושים תעשה. ואני הנני מביא את המבול: מים על הארץ, לשחת כל בשר, אשר בו רוח חיים, מתחת השמים; כל אשר בארץ-יגוע. והקמתי את בריתי אתך, ובאת אל התבה אתה ובניך, ואשתך ונשי בניך אתך; ומכל החי, מכל בשר: שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך; זכר ונקבה יהיו". (בראשית פרק ו' יד - טז)

שפת התיאטרון בהצגה

שפת התיאטרון - היא כל המרכיבים של ההצגה.

ניתן לשוחח עליהם עם התלמידים על פי הנקודות הבאות:

המחזה - העלילה, הנושאים העולים במחזה, השימוש בשפה.

הדמויות - האופי שלהן, התלבושות, תנועתם הגופנית. המחזה נכתב מנקודת מבטו של **שם**, שמספר כאן את הסיפור המשפחתי. על פי הפרשנים **שם** הוא זה שממנו החל העם היהודי (שמי). **חם** הבכור מתואר כמרדן, ואילו **יפת** נגזר אחריו.

התפאורה - מתארת לנו את מקום ההתרחשות של העלילה. התפאורה יוצרת תחושה שקיים עולם בבטן התיבה, למרות שההתרחשות הבימתית קורית על סיפון התיבה.

האביזרים - עוזרים לשחקן להמחיש את פעולותיו. לדוגמה: כלי העבודה של נח, כלי הניקוי של התיבה, ובמקרה זה גם החיות הן אביזרים.

המוסיקה - עוזרת לבנות מתח ומביעה עולם של רגשות. בהצגה זו גם השירים עוזרים לשחקן לתאר את המצב שלו. לדוגמה, השיר "יש לי רק שתי ידיים", בעזרתו מתארת נחמה, אשת נח, את העבודה הקשה המוטלת עליה.

התלבושות - מחדדות את האישיות של הדמות ומראות את התקופה. בהצגה זו התלבושות מראות שמדובר בתקופה תנ"כית קדומה.

התאורה - בהצגה זו היא מתארת יום, לילה, מבול, זריחת שמש

אפקטים - בהצגה זו תפקידם להמחיש את איתנו הטבע: ברקים, רעמים, רוחות, גשמים, רחש הים והגלים.

סקיצות לתלבושות

הסיפור המקראי והסיפור בהצגה

פעילות לפני ולאחר צפייה

ההצגה "תיבת נח" נכתבה בהשראת הסיפור המקראי. בגילאים הצעירים יותר, טרם נלמד הסיפור המקראי, ניתן לספר את הסיפור לילדים לפני הצפייה בהצגה. בגילאים בהם כבר נלמד הסיפור כפי שהוא מופיע במקורות, כדאי לחזור ולהיזכר בו.

לאחר צפייה בהצגה אנו ממליצים לשוחח עם התלמידים על השונה והדומה בין הסיפור המקראי לסיפור שבהצגה, על פי השאלות המנחות הבאות:

במה שונה ובמה דומה הסיפור שבהצגה לסיפור אותו אנו מכירים מן המקרא?

מה הדגישה ההצגה בסיפור שהיא בחרה להציג? (הסיפור המשפחתי) כיצד מופיעה היונה בסיפור המקראי וכיצד בהצגה?

במה דומה או שונה דמותו של נח בסיפור המקראי ובסיפור ההצגה? האם התפאורה של תיבת נח בהצגה דומה למה שמתואר בסיפור המקראי?

כיצד אפיינה ההצגה את שלושת האחים שם חם ויפת?

ההצגה נתנה מקום רב לדמותה של אשת נח - נחמה, מה דעתך?

שאלות אלה יכולות להוות מנוף לשיחה על הפרשנות שנתנה שפת התיאטרון בהצגה לסיפור מוכר וידוע.